

Верифікація стану управління інноваційним розвитком загальноосвітніх навчальних закладів у освітній практиці

Автор статті розкриває методику дослідження та експериментально достовірні дані стану управління інноваційним розвитком загальноосвітніх навчальних закладів у освітній практиці, сутність категоріально-понятійного поля інноваційного менеджменту з застосуванням мережі Інтернет.

Ключові слова: розвиток, управління інноваційним розвитком, моделі інноваційного розвитку освіти, інноваційна діяльність, інноваційний менеджмент.

Постановка проблеми в загальному вигляді... В Україні відбувається зміна суспільного устрою, об'єктивно зумовлена стійкою тенденцією переходу людства (друга половина ХХ ст.) від індустріальної цивілізації до інформаційної, яка формує моделі науково-технічного та інноваційного розвитку держави, інноваційного розвитку освіти.

Розвиток теорії загального, освітнього, інформаційного та інноваційного менеджменту, прийняття Закону України „Про інноваційну діяльність”, зумовили важливий напрям наукових розвідок, а саме – інноваційного та інформаційного менеджменту в галузі освіти, зокрема систем управління інноваційним розвитком та інноваційної інфраструктури системи освіти, інноваційної діяльності в ЗНЗ, інноваційних моделей шкіл через кардинальні зміни у парадигмах освіти, змістових, технологічних, управлінських домінантах.

Прогностичну значущість для теорії і практики управління інноваційними системами в Україні має підсумковий документ Саміту „Групи восьми” „Освіта для інноваційних суспільств у ХХІ столітті” (Санкт-Петербург, 16 липня 2006 року), який спрямовує науковців і педагогічну спільноту на модернізацію національної системи освіти, проектування і моделювання інноваційних освітніх систем інвестиційно-інноваційним шляхом запровадження інноваційної стратегії, збільшення інвестицій та інновацій з одночасним зростанням інноваційних проєктів, ролі і ефективності освітніх послуг, розвитком інформаційних ресурсів і НІТ та інноваційної інфраструктури.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Сучасні розвідки вітчизняних учених в інноваційній сфері – С. І. Архієреєв, Н. І. Ваніліна, В. М. Геєць, А. М. Гуржій, Ю. В. Каракай, Т. К. Куранта, Ю. В. Макагон, Т. С. Медведків, З. О. Петренко, В. П. Семиноженко, Т. В. Тарасенко [3; 4; 6–8; 10] – репрезентують інноваційну політику держави, пріоритетні напрями інноваційного розвитку соціальної сфери, розбудову та модернізацію інноваційної структури соціальної сфери та економіки в Україні, інноваційні бізнес-інкубатори і навчальні центри інноваційного та інформаційного менеджменту, інноваційні центри. Інноваційну діяльність в сфері освіти, перспективні й продуктивні напрями розвитку освіти на інноваційних засадах та ідеях сталого розвитку європейської спільноти, новітні концептуальні моделі розбудови національної освіти розкривають вітчизняні вчені Н. М. Бібік, М. І. Бурда, Л. І. Ващенко, М. Б. Євтух, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон, В. І. Маслов, О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинська, Г. Д. Щекатунова та ін. [1; 2; 5; 9; 10].

Формулювання цілей статті... Мета статті – висвітлити результати істинності гіпотетичних положень, установлення експериментальної достовірності – верифікації (лат. verus – істинний, і facio – роблю) управління інноваційним розвитком загальноосвітніх навчальних закладів у освітній практиці.

Вклад основного матеріалу... На аналітико-пошуковому етапі було сплановано вивчення стану розробки проблематики – моделі управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу (надалі ЗНЗ або заклад), розробку методики вивчення та аналізу професіографії управлінської діяльності керівників закладів задля з'ясування сутностей моделей інноваційного розвитку ЗНЗ, моделей управління інноваційним розвитком ЗНЗ та застосовано комплекс методів, адекватних предмету дослідження. Проведення констатувального етапу експерименту з використанням емпіричних методів: діагностичних (анкетування, бесіда, опитування керівників ЗНЗ щодо існування систем управління інноваційним розвитком ЗНЗ, визначення зон їхнього актуального розвитку та їхніх характерних ознак); обсерваційних (безпосереднє й опосередковане спостереження інноваційної діяльності керівників ЗНЗ); прогностичних (виявлення моделей інноваційного розвитку ЗНЗ і систем управління ними в теорії та практиці, з'ясування сутності категорій „розвиток”, „інноваційний розвиток”, „управління інноваційним розвитком”, „моделі інноваційного розвитку ЗНЗ” та обізнаність з ними респондентів, моделювання системи управління інноваційним розвитком ін.); праксиметричних (аналіз інноваційної діяльності адміністративно-управлінської ланки ЗНЗ); методів математичної статистики

(здійснено аналіз та статистичну обробку особистісних даних про керівників-респондентів з метою визначення їхньої компетентності з інноваційної діяльності та їхнього ставлення до інноваційної сфери). Констатувальним етапом експерименту (КЕЕ) передбачено і здійснено визначення вибірки учасників дослідження, а також вивчення об'єктивних і суб'єктивних факторів впливу на неї (вік, гендерна ознака, стаж керівної роботи, кваліфікаційна категорія, мотиви, організаційні та комунікаційні якості, досвід управлінської роботи) – (анкета К-1, К-2, К-3, опитний лист К-1).

Анкетуванням на КЕЕ було охоплено 117 респондентів, з них – 76 керівників навчальних закладів м. Миколаєва, які працюють за контрактом і визначено як експериментальну групу та 41 респондент з різних міст України, які навчалися у рамках проекту „Рівний доступ до якісної освіти” МОН України в ЦППО (листопад-грудень 2008р.) віднесено до контрольної групи.

Розглянемо лише деякі результати експерименту. За результатами аналізу даних на друге запитання анкети К-1 – Ваша стать: жіноча, чоловіча, з'ясовано, що більшість з респондентів є жінки – 56 (73,68%) у м. Миколаєві та 31 (75,60%) у містах України й лише 20 (26,31%) та відповідно 10 (24,39%) – чоловіків. Слід відзначити про реалізацію механізму гендерної рівності керівників в освітньому просторі м. Миколаєва. Аналіз даних за результатами співбесід із керівниками шкіл і безпосереднє вивчення їхньої управлінської та інноваційної діяльності засвідчує, що вік респондентів у цілому впливає на ефективність їхньої управлінської діяльності, але є менш значущим в порівнянні з іншими факторами, такими як гендерна ознака, стаж педагогічної діяльності та термін роботи на посаді керівника, професійна освіта. Аналіз стажу керівної роботи на посаді директора закладу 117 респондентів показує, що 11 (9,4 %) респондентів працюють понад 20 років, із них 9 (7,7%) респондентів працюють понад 25 років, а їх вік становить від 55–65 років (за результатами аналізу відповідей на п'яте і третє питання цієї ж анкети К-1).

Під час вивчення означених вище характеристик управлінської діяльності виявлено, що 34 (44,7%) і 17 (41,5 %) респондентів експериментальних і контрольних груп, із стажем керівної роботи від 3 до 10 років, бажають проводити дослідно-експериментальну роботу з впровадження та використання в своїй роботі нових ідей, інноваційних технологій навчання, виховання, управління, інноваційних моделей розвитку ЗНЗ різних типів, законодавчо закріплені можливості використання коштів на інноваційні проекти, і меншою мірою розробляти інновації в освіті. Стаж керівної роботи до 3 років мають 18 (23,70%) і 12 (29,30%) респондентів експериментальних і контрольних груп відповідно. Ця категорія керівників має наміри встановити добрі взаємовідносини з педагогічним колективом, створити позитивний мікроклімат задля усвідомлення необхідності постійного застосування педагогічних інновацій в педагогічній та управлінській діяльності, сприяти інноваційному розвитку ЗНЗ, збільшити кількість учасників інноваційного процесу в ЗНЗ.

Керівник ЗНЗ є провідною фігурою навчально-виховного процесу, носієм інноваційних освітніх і суспільних змін і від його компетентності запроваджувати інноваційні технології, процеси, моделі інноваційного розвитку, моделі систем управління інноваційного розвитку ЗНЗ залежить рівень ефективності інноваційної діяльності та якості інновацій. Більш детально представимо відповіді на опитний лист К-1.

Опитний лист К-1

1. Як Ви розумієте сутність понять „інноваційний розвиток”, „інноваційний розвиток ЗНЗ”, „управління інноваційним розвитком ЗНЗ”?
2. Чи вважаєте Ви за необхідне розробляти та запроваджувати моделі інноваційного розвитку ЗНЗ та адекватні їм системи управління?
3. Назвіть, які моделі інноваційного розвитку ЗНЗ Ви знаєте?
4. Назвіть, які авторські моделі інноваційного розвитку Ви хотіли б запровадити у ЗНЗ, який Ви очолюєте?
5. З якими труднощами Ви стикаєтесь під час запровадження інноваційних змін і здійсненні процесу управління інноваційним розвитком у ЗНЗ?
6. Якої допомоги Ви потребуєте під час запровадження інноваційних змін і здійсненні процесу управління інноваційним розвитком у ЗНЗ?
7. Які фактори, впливають на Вашу думку, на процес управління інноваційним розвитком ЗНЗ?
8. Методом самооцінки оцініть рівень управління інноваційним розвитком ЗНЗ, який Ви очолюєте: низький, середній, достатній, високий (необхідне підкресліть).

На перше запитання опитного листа К-1 „Як Ви розумієте сутність понять „інноваційний розвиток”, „інноваційний розвиток ЗНЗ”, „управління інноваційним розвитком ЗНЗ”? респонденти дали різноманітні відповіді. Аналіз і квантифікація відповідей дозволила нам структурувати інтерпретацію сутності понять у такий спосіб. З 117 респондентів – 69 (58,97 %) розкрили специфіку поняття „інноваційний розвиток” через сукупність його складових – інновації, інноваційні технології, інноваційні навчальні технології, інноваційні інформаційні технології, педагогічні інновації, інноваційні та нові ідеї, моделі інноваційних шкіл, впровадження та розповсюдження інновацій; 31 (26,49%)

респондент лаконічно окреслив зміст поняття через зміни в освітніх організаціях; а решта респондентів 17 (14,52%) репрезентували його сутнісну домінанту через особистісний інноваційний досвід, у межах якого створюються нові зразки інноваційного пошуку, розкривається мережа експериментальних площадок у регіонах, поширюється інноваційний рух на місцевому рівні.

Сутність категорії „інноваційний розвиток ЗНЗ” 101 (86,32%) респондент визначили також через його компонентний склад, а саме: як законодавчі, нормативні, інструктивно-методичні можливості щодо запровадження різних інноваційних процесів і інноваційних шкіл. 11 (9,40%) респондентів інноваційний розвиток уявляють як організацію інноваційної діяльності суб'єктів школи з реалізації державної інноваційної політики в галузі освіти, що включає цілеспрямоване створення стимулів до інноваційної діяльності та формування сприятливого для інновацій освітнього середовища, відповідні структурні зміни в процесах, технологіях тощо. 5 (4,27%) респондентів розкривають його зміст переважно через розкриття сутності інновації, які є засобом підвищення якості освітніх і інтелектуальних продуктів, які дають можливість ефективно використовувати ресурси школи, мінімізувати витрати праці, матеріалів, енергії; які сприяють адаптації структури школи до мінливої ринкової кон'юнктури суспільства. Інноваційний розвиток підприємства слід розглядати як сукупність засобів і предметів праці, робітників, їхніх навичок, мотивів і стимулів, виробничих відносин, що склалася за багато років і перебуває у системній єдності.

Сутність категорії „управління інноваційним розвитком ЗНЗ” 99 (84,86%) респондентів розкривають як процеси вироблення й використання інновацій, інноваційних проєктів і систем задля реалізації державних стандартів ЗСО та ухвали й прийняття управлінських рішень; 43 (36,75 %) як сукупність знань з інновацій, які необхідні для управління якістю НВП; 58 (49,57 %) респондентів розуміють управління інноваційним розвитком як фактор підвищення ефективності функціонування і формування стратегії інноваційного розвитку ЗНЗ в умовах трансформації економіки України та формування громадянського суспільства; 68 (58,11 %) як фактор зростання ефективності інноваційної діяльності суб'єктів управління і НВП; 29 (24, 78 %) як систему планування, фінансування, реалізації інновацій та аналіз ефективності реалізації інноваційних програм і проєктів; 12 (10,25%) як інтелектуальний, виробничий та інформаційний ресурс ЗНЗ і можливості їх використання. Аналіз одержаних даних показав, що переважна кількість відповідей репрезентує розбіжності в уявленнях респондентів і витлумаченні сутності категорій, що утворюють категоріально-понятійне поле інноваційного менеджменту та менеджменту освітніх інновацій та засвідчує фрагментарне, аспектне розуміння переважною більшістю респондентів сутності цих наукових категорій.

У процесі експерименту нами здійснено розширений пошук у мережі Інтернет із застосуванням різних інформаційно-пошукових систем, здійснено термінологічний аналіз сутності базових термінів дослідження та з'ясовано специфіку їх витлумачення різними вченими дослідниками та практиками.

Результати персонального розширеного пошуку термінів (табл. 1–3) здійсненого з застосуванням методу ключових слів в лапках українською, контент-аналізу назв і змісту більшості документів у різних ПС, дозволяють зробити висновки про те, що за сучасних умов наявний незначний масив теоретичного знання щодо феномена управління інноваційний розвитком у сфері освіти, соціальному управлінні, інформатиці, управлінні персоналом, психології, але він активно вивчається і використовується вченими та практиками в науковому обігу як технічних, так і природничих, і гуманітарних наук; а наукове товариство не дійшло до спільного розуміння щодо витлумачень цих категорій.

Таблиця 1

Результати пошуку базового терміна дослідження „інноваційний розвиток школи” у мережі Інтернет

№	Назва ПС	Назва терміна	Мова запиту	Результати пошуку
1	Rambler	„Інноваційний розвиток школи” за ключовими словами в лапках	Українська	7 сайтів, 14 документів
2	Google	„Інноваційний розвиток школи” за ключовими словами в лапках	Українська	12 500 документів
3	Yandex	„Інноваційний розвиток школи” за ключовими словами в лапках	Українська	23 сторінки
5	YaHoo!	„Інноваційний розвиток школи” за ключовими словами в лапках	Українська	3 документи
6	Мета	„Інноваційний розвиток школи” за ключовими словами в лапках	Українська	4 сайти, 5 документів

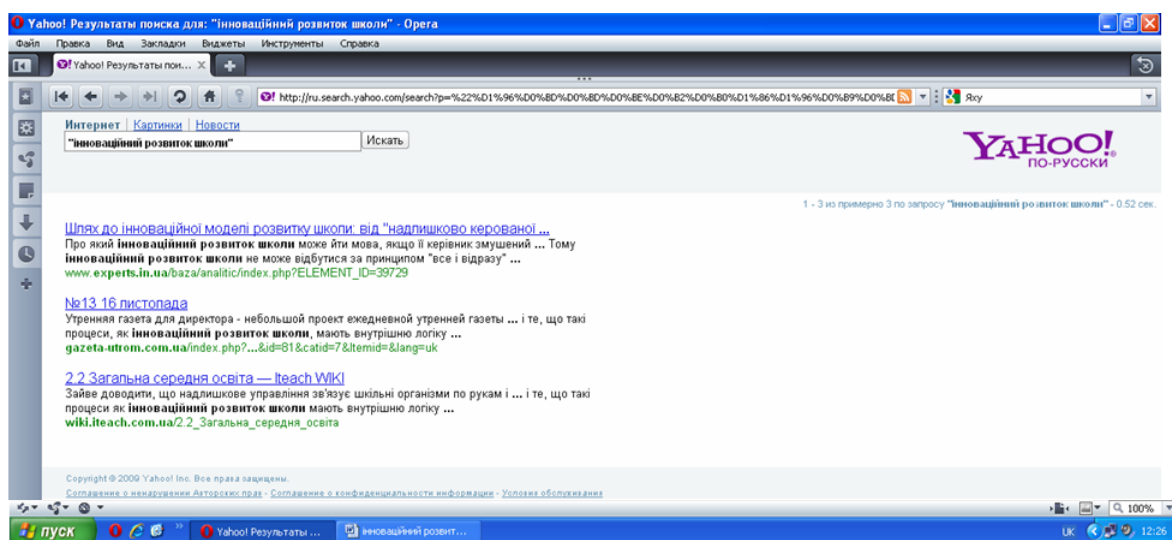

Рис.1 Екранна сторінка результатів пошуку терміна «інноваційний розвиток школи» із використанням пошукової системи „YaHoo!” українською мовою

У мережі Інтернет базовий термін дослідження „інноваційний розвиток закладу” українською мовою знайдено у ППС „Rambler” на 2 сайтах і в 4 документах, „Meta” на 1 сайті та 2 документах, „YaHoo!” в 1 документові, ППС „Google” і „Яndex” за запитом не знайдено жодного документа, що підтверджує не розробленість проблематики, сутнісного трактування категорійно-понятійного апарату інноваційного менеджменту як наукової галузі за існуючою кількістю джерел.

Таблиця 2

Результати пошуку базового терміна дослідження „управління інноваційним розвитком закладу” у мережі Інтернет

№	Назва ППС	Назва терміна	Мова запити	Результати пошуку
1	Rambler	„Управління інноваційним розвитком закладу” за ключовими словами в лапках	Українська	3сайти, 5 документів
2	Google	„Управління інноваційним розвитком закладу” за ключовими словами в лапках	Українська	3 документи
3	Яndex	„Управління інноваційним розвитком закладу” за ключовими словами в лапках	Українська	За запитом не знайдено документів
5	YaHoo!	„Управління інноваційним розвитком закладу” за ключовими словами в лапках	Українська	1 документ
6	Meta	„Управління інноваційним розвитком закладу” за ключовими словами в лапках	Українська	За запитом не знайдено документів

Таблиця 3

Результати пошуку базового терміна дослідження „управління інноваційним розвитком школи” у мережі Інтернет

№	Назва ППС	Назва терміна	Мова запити	Результати пошуку
1	Rambler	„Управління інноваційним розвитком школи” за ключовими словами в лапках	Українська	За запитом не знайдено документів
2	Google	„Управління інноваційним розвитком школи” за ключовими словами в лапках	Українська	1 документ
3	Яndex	„Управління інноваційним розвитком школи” за ключовими словами в лапках	Українська	1 сторінка
5	YaHoo!	„Управління інноваційним розвитком школи” за ключовими словами в лапках	Українська	1 документ
6	Meta	„Управління інноваційним розвитком школи” за ключовими словами в лапках	Українська	За запитом не знайдено документів

На друге питання опитного листа К-1 „Чи вважаєте Ви за необхідне розробляти та запроваджувати моделі інноваційного розвитку ЗНЗ та адекватні їм системи управління?” отримано ствердні відповіді 78 (66,66%) респондентів, 30 (25,64%) вважають за необхідне займатися ефективною нормативною діяльністю і 9 (7,7%) керівників не визначилися та не дали відповіді на запитання.

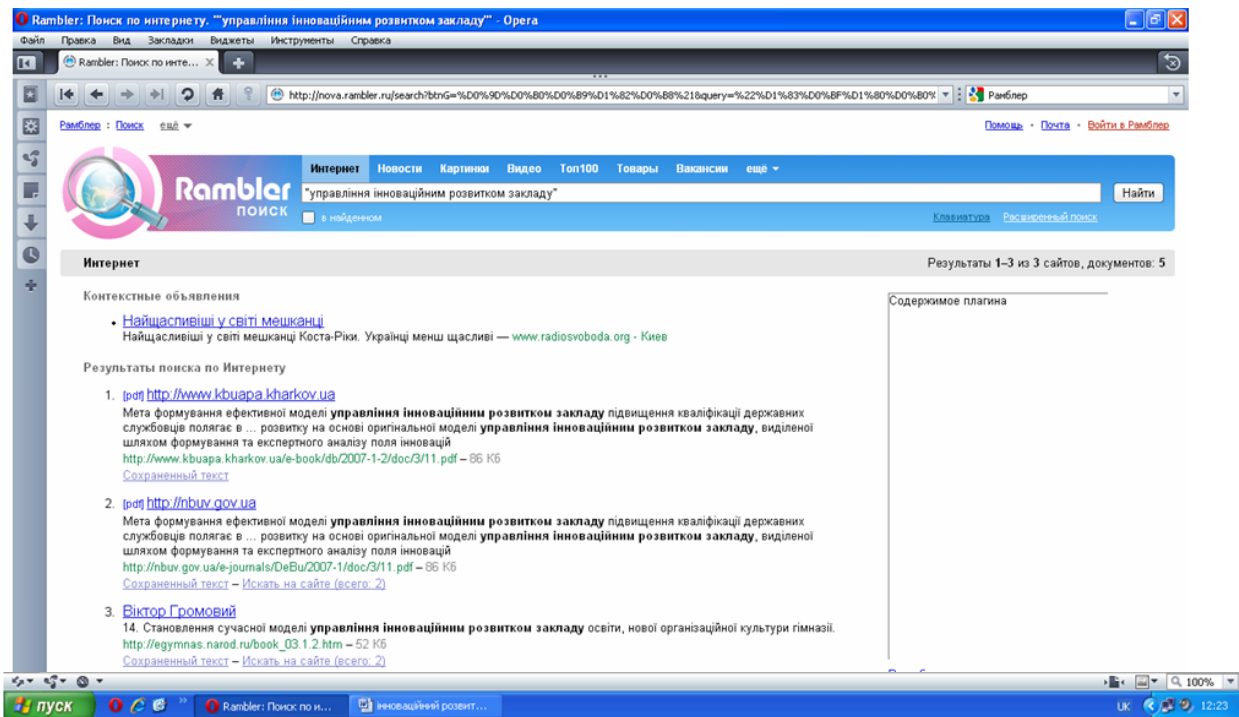

Рис. 2 Екранна сторінка результатів пошуку терміна „управління інноваційним розвитком закладу” із використанням пошукової системи „Rambler” українською мовою

Аналіз відповідей 117 респондентів на третє запитання опитного листа К-1 „Назвіть, які моделі інноваційного розвитку ЗНЗ Ви знаєте?” дозволяє нам констатувати, що 89,7% респондентів під моделями інноваційного розвитку розуміють авторські і новаторські школи, приватні школи з авторською концепцією розвитку, а не традиційні школи „масовки” за визначенням багатьох керівників, однак не назвали їх розробників і власне їх точної назви окрім інноваційних шкіл В. О.Сухомлинського, О. А. Захаренка, М. П. Гузика, авторської художньо-естетичної академії Г. Д. Матвеевої, а 1,7 % респондентів вважають будь-яку школу інноваційною, якщо в ній впроваджується хоча би одна освітня інновація 8,54% не дали відповідь на дане запитання. Критерієм історичної відповідності інноваційних шкіл реаліям сьогодення ми вважаємо адекватність теоретично обґрунтованих інноваційних моделей шкіл і їх запровадження, за власним бажанням замовників освіти, у практику, і не тому, що це „модно” і суперечить здоровому глузду або вказівка зверху. Власне тому керівники й назвали інноваційні школи видатних вітчизняних управлінців і сучасних керманичів, які плекали та сприяли розвиткові неповторних особистостей незалежно від реальних умов. Ці дані підтверджують низький рівень їх обізнаності з авторськими інноваційними моделями шкіл. Але у всіх респондентів є бажання і вони впроваджують в ЗНЗ інновації, які, на їх думку, будуть сприяти інноваційному розвиткові (4 запитання опитного листа К-1). Труднощі, з якими стикаються респонденти під час запровадження інноваційних змін і здійсненні процесу управління інноваційним розвитком у загальноосвітніх навчальних закладах (5 запитання опитного листа К-1), представлено на рис. 3.

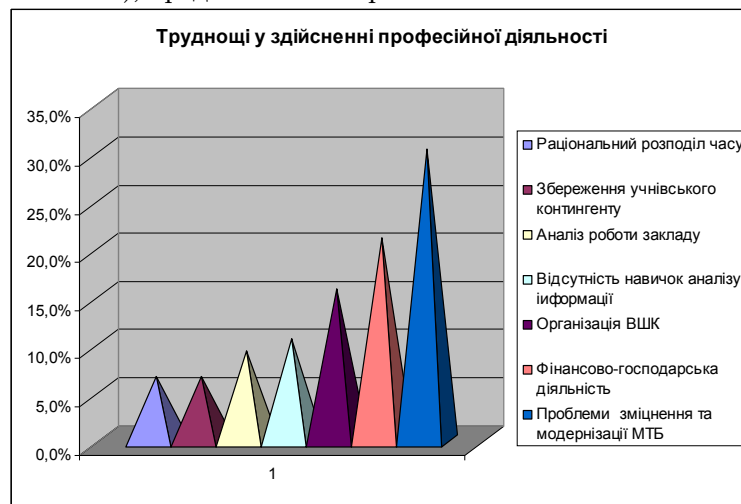

Рис. 3. Спектр труднощів у інноваційній сфері респондентів

Більшість опитаних (30,3%) зазначили, що матеріально-технічна база закладів застаріла для запровадження інновацій, моделей інноваційного розвитку ЗНЗ, інноваційних технологій, зокрема і НІТ, інформаційних мережевих технологій, реалізації ефективної інноваційної діяльності суб'єктів управління і НВП. 21,0% респондентів зазнає труднощів у здійсненні фінансово-господарської діяльності, оскільки видатки під час кризи в суспільстві та фінансування регіональних освітніх систем задля забезпечення якісної освіти згідно кошторису ЗНЗ не дають змоги повною мірою реалізувати потреби педагогічних колективів щодо запровадження інноваційних технологій, навчання, виховання і управління. 15,7% опитаних відчувають проблеми у організації та здійсненні внутрішкільного контролю (ВШК) за інноваційним освітнім процесом у ЗНЗ та проведенні експертизи інновацій, що свідчить про недостатню розробленість критеріїв і параметрів оцінювання інновацій в НВП, процесі управління, ефективності інноваційної діяльності суб'єктів управління і НВП. Певною мірою ми пояснюємо ці труднощі респондентів незначним управлінським досвідом: у 21,0% експериментальних і 29,3 % контрольних груп опитаних стаж роботи на даній посаді до 3-х років. У 10,5% респондентів не сформовані навички: аналізу впровадження інновацій, інноваційного розвитку ЗНЗ, інноваційних змін, інноваційних процесів, технологій та інноваційної діяльності у ЗНЗ, оцінювання результативності впровадження інновацій, здійснення експертизи інноваційної діяльності у ЗНЗ. Це зумовлено декількома чинниками: по-перше, розподілом функціональних повноважень серед членів адміністрації щодо здійснення інноваційної діяльності та запровадження інноваційних технологій у НВП і моделей інноваційного розвитку ЗНЗ – на думку 6,6% респондентів; по-друге, несвоєчасністю обробки інформаційних масивів про інноваційну діяльність суб'єктів управління і НВП і її результативність, по-третє, за останні роки дійсно значно збільшилась кількість запровадження інновацій в ЗНЗ, економічний і соціальний ефект яких досить важко визначити через неясність, невиразність, нечіткість критеріїв і параметрів оцінювання запровадження інновацій і механізму проведення експертизи інновацій.

9,3% опитаних зазначили, що відчувають труднощі у плануванні запровадження інноваційних змін, інноваційних процесів і інноваційних технологій, розробці моделей систем управління інноваційного розвитку ЗНЗ, складанні річного плану загалом. Це свідчить про недостатній рівень аналітико-прогностичної та інноваційної компетентності керівників. 6,6% респондентів не здатні раціонально розподілити свій час на різні види діяльності, зокрема і здійснення інноваційної діяльності, що підтверджує також недостатній рівень сформованості інноваційної культури, наукової організації праці. Робота щодо збереження учнівського контингенту та забезпечення їм рівного доступу до якісної освіти через забезпечення інноваційного розвитку, викликає труднощі у 6,6% опитаних, що підтверджує недостатній рівень сформованості і навичок інноваційної діяльності, створення позитивного іміджу інноваційного закладу, призначеного задля реалізації освітніх потреб учнів і їхніх батьків.

Висновки... Таким чином, аналіз даних констатувального експерименту свідчить про необхідність переходу від інтуїтивного управління до управління інноваційним розвитком ЗНЗ, реалізації принципів інноваційного управління ЗНЗ, ефективних механізмів управління інноваційним розвитком ЗНЗ, запровадження інноваційних технологій управління в ЗНЗ, науково обґрунтованих критеріїв оцінювання інноваційного розвитку ЗНЗ на науково обґрунтованих засадах задля досягнення соціального, науково-технічного, економічного ефектів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Ващенко Л. М. Система управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Людмила Миколаївна Ващенко. – К., 2006. – 455 с.
2. Вдовиченко Р. П. Система організаційно-педагогічної діяльності міського управління освіти з підвищення компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів : [моногр.] / Р. П. Вдовиченко, Л. М. Калініна, В. Д. Чайка ; за ред. Л. М. Калініної. – К. ; Миколаїв : Іліон, 2007. – 528 с.
3. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України : [моногр.] / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272с.
4. Гуржій А. М. Інноваційна діяльність в Україні : [моногр.] / А. М. Гуржій, Ю. В. Каракай, З. О. Петренко, Н. І. Ваніліна, Т. К. Куранда. – К. : УкрІНТЕІ, 2007. – 144 с.
5. Стратегії управління закладами освіти в умовах формування інформаційного суспільства : зб. наук. праць / Ін-т педагогіки АПН України ; за ред. Р. П. Вдовиченко, Л. М. Калініної. – Київ-Миколаїв : Ілліон, 2008. – Вип. 1. – 399 с.
6. Україна в 2008 році: процеси, результати, перспективи. Біла книга державної політики / за заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К. : НІС, 2008. – 186 с.
7. Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку : [моногр.] / за заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К. : НІС, 2008. – 744 с.
8. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / за ред. А. С. Гальчинського. – К. : НІС, 2003. – 328 с.
9. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : [моногр.] / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2008. – 472 с.
10. Шеулін А. С. Устойчивое инновационное развитие как научно-прикладное направление // Устойчивое развитие : Наука и практика. – 2004. – №2. – С. 13–17.

Анотація
Л.Н.Калинина

Верифікація состояния управління інноваційним розвитком загальноосвітніх навчальних закладів в освітній практиці

Автор статті розкриває методику дослідження і експериментально достовірні дані про стан управління інноваційним розвитком загальноосвітніх установ в освітній практиці, зміст категоріально-понятійного поля інноваційного менеджменту з використанням мережі Інтернет.

Ключові слова: розвиток, управління інноваційним розвитком, моделі інноваційного розвитку освіти, інноваційна діяльність, інноваційний менеджмент.

Summary
L.M.Kalinina

Verification of the State of Management of General Educational Institutions Innovative Development in Educational Practice

The author of the article reveals the methodics of study and experimentally reliable data of the state of management of general educational institutions innovative development in educational practice, the essence of categorical-conceptual sphere of innovative management using the Internet.

Key words: development, management of innovative development, models of innovative development of education, innovative activity, innovative management.

Дата надходження статті:

„3” грудня 2009 р.

УДК 371.134+373.3 (045)

С.М.КОЛЕСНИКОВА,
старший викладач
(м.Хмельницький);
В.П.НЕЗДОРОВІН,
кандидат хімічних наук
(м.Хмельницький)

Аналіз елементів підготовки майбутніх учителів до роботи з учнями початкової школи за допомогою теорії графів

У статті представлені результати аналізу елементів, що впливають на якість професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи за допомогою теорії графів.

Ключові слова: майбутні учителі, учні початкової школи, теорія графів.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Підвищення професійної компетентності вчителя початкових класів – актуальна проблема сучасної психолого-педагогічної науки і практики. Процеси демократизації та гуманізації суспільства створюють об'єктивні умови для активізації життєдіяльності його членів. В сучасному українському суспільстві орієнтація зроблена на розвиток особистості, підвищення професійної компетентності в усіх сферах суспільного виробництва, в тому числі – у сфері освіти.

Потреба у формуванні суспільно компетентної особистості зумовлює необхідність створення сприятливого освітнього середовища для розвитку особистості дитини, розкриття її творчих можливостей та обдарувань. Саме тому концептуальні ідеї реформування освіти вимагають зміни орієнтації професійної діяльності вчителя, оволодіння ним сучасними технологіями навчання і виховання, спрямування його власного, особистісного й професійного потенціалу на всебічний розвиток дитини.

Вчитель є головною фігурою усіх процесів, які відбуваються в шкільній практиці. Саме тому найважливішою передумовою реального оновлення школи є підвищення його професійної компетентності. Винятково важливе значення це має для вчителя початкових класів, який забезпечує становлення особистості дитини, цілеспрямований розвиток її здібностей, формування вмінь і бажання вчитися; створення умов для самовираження учнів у всіх видах діяльності, які сприяють морально-етичному і естетичному розвитку, оволодінню основами здорового способу життя, готують до самоуправління в навчально-виховному процесі.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив зробити висновок, що більшість вчених професійну компетентність вчителя пов'язують з активністю особистості та її професійними знаннями (К.О. Абульханова-Славська, В.О. Буяльський, В.І. Кулічевський та ін.), при цьому компетентність розглядають як психологічну здатність до трудової і соціальної діяльності, як міру цілеспрямованого,